

Sygn. XXV C 1619/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Adam Mitkiewicz
Protokolant:	sekretarz sądowy Amanda Mioduszevska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 listopada 2018 r. w Warszawie

sprawy z powództwa (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko R. P.

o zapłatę

orzeka:

1. uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 30 października 2017 roku, sygn. XXV Nc 843/17 i powództwo oddala;
2. zasądza od powoda (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz pozwanego R. P. kwotę 11 800 zł (jedenaście tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od powoda (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 6 516 zł (sześć tysięcy pięćset szesnaście złotych) tytułem opłaty od zarzutów, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Sygn. akt **XXV C 1619/18**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 października 2017 r. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, że R. P. ma zapłacić na rzecz powoda kwotę 200.400,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 k.c., liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także

o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (pozew, k. 4 akt).

Sąd w oparciu o pozew i załączone do niego dokumenty, w dniu 30 października 2017 r. pod sygn. akt XXV Nc 843/17 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanemu, zasądzając dochodzoną kwotę zgodnie z żądaniem pozwu (nakaz, k. 40 akt).

Pozwany wniósł pismem z dnia 7 grudnia 2017 r. zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa

w całości jako bezzasadnego, a nadto o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (zarzuty, k. 46 – 46v akt).

W uzasadnieniu pozwany podniósł następujące zarzuty:

- zaprzeczył istnieniu jak i wysokości wierzytelności;
- podniósł, że dokument w postaci wyciągu z ksiąg bankowych nie został podpisany przez osobę do tego uprawnioną;
- wskazał, że umowę należy uznać za nieważną bowiem powód nie wykazał jej ważności, a ponadto nie zostało wykazane umocowanie osoby podpisującej umowę do działania w imieniu banku;
- brak dowodów potwierdzających wypłatę przez powoda środków z tytułu umowy kredytu;
- brak wskazania i wykazania przez powoda sposobu obliczenia kwoty należności, w tym kapitału oraz naliczonych odsetek, co uniemożliwia wyliczenie i weryfikację prawidłowości oznaczenia dochodzonej pozewem kwoty;
- abuzywność części postanowień umownych, w tym § 1 ust. 1 pkt 3 lit. a w zw. z § 1 ust. 9 pkt 1 – 5 umowy;
- wyciąg z ksiąg bankowych jest dokumentem prywatnym;
- brak wymagalności dochodzonego pozewem roszczenia, bowiem dowód w postaci warunkowego wypowiedzenia umowy nie może być traktowany jako wypowiedzenie;
- brak udowodnienia wystąpienia przesłanek do wypowiedzenia umowy;
- brak udowodnienia faktu, że pozwany opóźniał się ze spłatą kredytu;

Na dalszych etapach postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 sierpnia 2016 r. powód i pozwany zawarli umowę nr (...) o kredyt konsolidacyjny (umowa o kredyt, k. 10 – 17 akt).

Stosownie do § 1 ust. 1 umowy, bank udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 200.000 zł na cele konsumpcyjne, spłatę istniejących zobowiązań oraz zapłatę kosztów kredytu (umowa, k. 13 akt).

W myśl § 1 ust. 4 kwotę udzielonego kredytu, kredytobiorca zobowiązał się spłacić wraz z należnymi odsetkami umownymi w 120 równych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych nie później niż do 5 dnia każdego miesiąca na zasadach i warunkach określonych w umowie (umowa, k. 13 akt).

Zgodnie z § 3 ust. 1 bank zastrzegł sobie prawo obciążenia kredytobiorcy kosztami powstałymi w wyniku niewywiązywania się kredytobiorcy z postanowień umowy, a w szczególności odsetkami karnymi od zadłużenia przeterminowanego, kosztami sądowymi i egzekucyjnymi oraz opłatami za prowadzenie monitoringu (umowa, k. 14 akt).

Na mocy § 9 ust. 2 bank miał prawo wypowiedzieć umowę m.in. w sytuacji rażącego naruszenia postanowień umowy lub regulaminu udzielania kredytów przez kredytobiorcę, pogorszenia zdolności kredytowej kredytobiorcy, negatywnej oceny ryzyka kredytowego kredytobiorcy czy stwierdzenia przez bank zagrożenia w spłacie kredytu (umowa, k. 15 akt).

Zgodnie z § 9 ust. 3 i 4 w przypadku jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa kredytobiorcę do dokonania spłaty zaległości w wyznaczonym terminie. Jeżeli należność nie zostanie uregulowana w całości

w wyznaczonym terminie, Bank ma prawo wypowiedzieć umowę. Od następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia z tytułu udzielonego kredytu, całe zobowiązanie staje się wymagalne i traktowane jest jako zadłużenie przeterminowane (umowa, k. 15 akt).

Na podstawie zawartej umowy, powód wypłacił pozwanemu kwotę kredytu w wysokości 200.000 zł .

Wobec braku dokonywania wpłat przez pozwanego tytułem spłat rat kapitałowo-odsetkowych w związku z zawartą umową kredytu, powód pismem z dnia 5 lipca 2017 r. dokonał warunkowego wypowiedzenia umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...). Pozwany został wezwany do dokonania w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania wypowiedzenia, spłaty zaległości, która na dzień wygenerowania wynosiła 4.802,39 zł. Pozwany został pouczone, że w przypadku gdyby nie skorzystał

z przysługujących mu uprawnień, to niniejszym powód umowę wypowiada z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia warunkowego wypowiedzenia. Jednocześnie bank wskazał, że jeżeli w okresie wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego, to wypowiedzenie stanie się nieskuteczne i umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach (warunkowe wypowiedzenie, k. 18 akt).

Warunkowe wypowiedzenie pozwanemu doręczono 11 lipca 2017 r. (potwierdzenie odbioru, k. 21 akt).

Pismem z dnia 1 września 2017 r. powód wystosował do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty, wzywając do zapłaty wymagalnego zadłużenia wynoszącego na dzień wezwania kwotę 197.379,23 zł (wezwanie, k. 22 akt).

Wezwanie doręczono pozwanemu w dniu 12 września 2017 r. (potwierdzenie odebrania, k. 24 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów z dokumentów i ich odpisów, uznanych przez Sąd za mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (w myśl art. 227 k.p.c.).

Sąd dokonując ustaleń stanu faktycznego sprawy nie opierał się na sporządzonym przez pracownika strony powodowej wyciągu z ksiąg bankowych Nr (...) (k. 8 akt), bowiem traktował ten wyciąg jedynie jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który został przez pozwanego skutecznie zakwestionowany. Powód nie wykazał w oparciu o inne dowody, że treść wyciągu z ksiąg bankowych oparta jest o racjonalne i weryfikowalne wyliczenia i odpowiada rzeczywistemu zadłużeniu pozwanego wobec banku. Ustawą o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych z dnia 19 kwietnia 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 777), która weszła w życie 20 lipca 2013 r., dodany do art. 95 prawa bankowego został ust. 1a stanowiący, że moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Tym samym wyciąg z ksiąg bankowych w aktualnym stanie prawnym na gruncie postępowania cywilnego nie jest dokumentem urzędowym i nie korzysta z domniemania, iż jego treść jest zgodna ze stanem rzeczywistym (art. 244 § 1 k.p.c.). Okoliczności na które był ów dowód powołany, z uwagi na ich kwestionowanie przez stronę przeciwną, powinien wykazać powód odpowiednimi dowodami, zgodnie z ciężarem wynikającym z art. 6 k.c., czego jednakże nie uczynił.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Powód wywodził swoje roszczenie ze stosunku prawnego jakim była umowa kredytu konsolidacyjnego nr (...) udzielonego na kwotę 200.000 zł, która została następnie wypowiedziana pismem z dnia 5 lipca 2017 r., doręczonym pozwanemu 11 lipca 2017 r. Zdaniem Sądu okoliczności dotyczące zawarcia, istnienia, jak i wykonywania umowy

kredytu były dostatecznie jasne i nie wymagały badania. Sąd nie podzielił w tym zakresie podniesionych przez pozwanego zarzutów dotyczących nieistnienia wierzytelności, braku umocowania pracownika banku do zawarcia umowy, niewykazania ważności umowy, nie wypłacenia środków z tytułu umowy kredytu, nie doręczenia pozwanemu przez bank wzorca umowy, ogólnych warunków umowy, regulaminu kredytowego i innych koniecznych dokumentów. W ocenie Sądu, zarzuty jak i argumentacja na ich poparcie w tej części, jakkolwiek obszerna, merytorycznie była bezzasadna. Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty odnoszące się do ważności zawartej umowy, skuteczności jej zawarcia czy chociażby prawidłowego doręczenia regulaminów. Takie okoliczności nie były wcześniej kwestionowane, w szczególności bezpośrednio po podpisaniu umowy z powodem, umowa była wykonywana przez strony. Sąd ocenił te argumenty jedynie jako przyjętą taktykę procesową, nie zaś jako zarzuty, które mają oparcie w rzeczywistości.

Za zasadne i merytorycznie istotne uznać natomiast należało zarzuty dotyczące nieskuteczności złożonego przez powoda wypowiedzenia warunkowego, niewykazania wysokości, sposobu obliczenia i podstaw dochodzonego pozwem żądania oraz niewykazanie faktu występowania po stronie pozwanego jakiegokolwiek zadłużenia.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (Dz. U. 2016 poz. 1988) w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej.

Stosownie do ust. 2 termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni.

W myśl ust. 3 wypowiedzenie umowy kredytu z powodu utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej lub zagrożenia jego upadłością nie może nastąpić, jeżeli bank zgodził się na realizację przez kredytobiorcę programu naprawczego.

Kwestią przedmiotowo istotną w zakresie wypowiedzenia umowy, jest zagadnienie dopuszczalności złożenia oświadczenia woli o warunkowym wypowiedzeniu umowy.

W judykaturze wskazuje się, że zasadniczo warunek może być dodany do każdej czynności prawnej na zasadzie autonomii woli stron umowy, poza wyjątkami wynikającymi z ustawy bądź z właściwości czynności prawnej. Ze względu na ten ostatni powód, za niedopuszczalne uznaje się między innymi warunki w czynnościach prawnych jednostronnych kształtujących sytuację prawną innego podmiotu np.: powołanie się na wadę oświadczenia woli na podstawie art. 88 k.c., odstąpienie od umowy, czy wypowiedzenie umowy. Dopuszczenie takiej możliwości pozostawałoby w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt I ACa 143/17, Legalis

nr 1657996, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 16/15, Legalis nr 1285021, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 marca 2014 r., sygn. akt I ACa 812/13, Legalis nr 895289). Za niedopuszczalnością zastrzeżenia warunku

w tej ostatniej kwestii stoi także doktryna (tak m.in. Konrad Osajda w komentarzu do art. 89 Kodeksu cywilnego wraz z powołanymi tam autorami).

Zdaniem Sądu, wprowadzony do oświadczenia o wypowiedzeniu (dodatkowo oznaczonym jako warunkowe) warunek w postaci wezwania pozwanego do dokonania

w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania wypowiedzenia, spłaty zaległości, mającej na dzień wygenerowania wynosić 4.802,39 zł, pod rygorem, że w przypadku niedokonania spłaty, umowę uważać należy za wypowiedzianą z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia warunkowego wypowiedzenia, był całkowicie niedopuszczalny w świetle powyższej wykładni przepisów o oświadczeniach woli i poglądach wyrażanych w judykaturze. Oświadczenie woli powoda - w ocenie Sądu - nie daje jasności co do jego sensu. Wynika z niego, że bank wypowiada umowę i termin wypowiedzenia wynosi 30 dni oraz biegnie od daty doręczenia wypowiedzenia, ale tylko

w sytuacji gdy wobec równolegle zamieszczonego wezwania, nie zostanie uregulowana należność w terminie 14 dni roboczych od otrzymania wezwania. Jednocześnie w związku z wypowiedzeniem po upływie 14-dniowego terminu, wzywa w okresie biegu okresu wypowiedzenia do spłaty całości zadłużenia. Z dalszej części tego oświadczenia wynika, że skutki wypowiedzenia ustaną pod warunkiem rozwiązującym w przypadku dokonania w terminie do dnia upływu okresu wypowiedzenia spłaty zadłużenia przeterminowanego, w tym nowo naliczonych od momentu wypowiedzenia do momentu spłaty rat i odsetek. Z tak sformułowanego oświadczenia powoda, zawierającego w istocie podwójny warunek (nieuregulowanie spłaty w terminie od daty doręczenia wezwania oraz nieskuteczność wypowiedzenia w przypadku dokonania spłaty w okresie wypowiedzenia), nie można wywnioskować chociażby tego kiedy faktycznie nastąpią skutki tego oświadczenia woli, a więc kiedy nastąpi ukształtowanie prawa na nowo, prawa wynikającego z umowy kredytowej.

W konsekwencji należy uznać, że wypowiedzenie umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) pismem z dnia 5 lipca 2017 r. z zastrzeżeniem warunku było nieskuteczne, a co za tym idzie nie doszło do powstania wymagalności jakiegokolwiek zadłużenia wynikającego z umowy. Tym samym umowa o kredyt nie została wypowiedziana i jest umową ważną i nadal wiążącą strony.

Na marginesie powyższych rozważań wskazać należy, że tak złożone oświadczenie o wypowiedzeniu naruszało również bez wątpienia warunki łączącej strony umowy, tj. § 9 ust. 3. Zgodnie z tym postanowieniem, możliwość wypowiedzenia umowy kredytu uzależniona jest od uprzedniego wezwania kredytobiorcy do spłaty zaległości, w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Tymczasem powód nie wykazał, aby wzywał pozwanego do spełnienia należnego świadczenia. Za takie nie może być bowiem uznane warunkowe wypowiedzenie umowy o kredyt dokonane pismem z dnia 5 lipca 2017 r., gdyż wezwanie nie może być jednocześnie wypowiedzeniem. Konsekwentnie, złożone przez powoda wypowiedzenie warunkowe było nie tylko niedopuszczalne z uwagi na warunkowy charakter, ale również przedwczesne, bowiem nie zostało poprzedzone stosownym wezwaniem, mającym oparcie w treści łączącej strony stosunku prawnego.

Niezależnie jednak od powyższego, zdaniem Sądu powód nie wykazał w ogóle kwoty dochodzonego roszczenia. Jak już bowiem zostało podniesione, kwota żądania którego dochodzi powód, nie znajduje oparcia w załączonych dokumentach, zaś wydruk z ksiąg bankowych nie mając mocy dokumentu urzędowego, a będąc kwestionowanym przez pozwanego, wymagał podjęcia dalszej inicjatywy dowodowej przez powoda.

Zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. W konsekwencji w przedmiotowej sprawie to powód winien udowodnić, że pozwany obowiązany jest zapłacić mu należność w wysokości 200.400,52 zł wraz z dalszymi odsetkami. Stosownie bowiem do treści art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela zaś stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku (sygn. akt I CKU 45/96, Legalis nr 30454), że rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Powód był winien nie tylko udowodnić, kiedy i na jakich dokładnie warunkach zawarł z pozwanym umowę kredytu konsolidacyjnego ale nadto czy, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości kredyt był spłacany. W tym zakresie powód nie przedstawił chociażby wyciągu

z rachunku bankowego na który pozwany dokonywał wpłat, celem wykazania pierwotnych wpływów jak i później wywodzonego zaprzestania spłaty kredytu. Następnie powód winien był wykazać, że zaszły okoliczności faktyczne skutkujące ustaleniem, że pozwany nie wywiązał się z tej umowy, ile wynosi aktualne zadłużenie oraz w jaki sposób zostało wyliczone. O ile powód w ocenie Sądu wykazał fakt samego zawarcia umowy czy jej wykonywania, to w zakresie dalszych okoliczności i ich kwestionowania przez pozwanego, powód takiej aktywności nie podjął.

Wobec powyższego, Sąd powództwo na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy prawo bankowe w całości oddalił, a do rozpoznania sprawy nie była potrzebna analiza innych podnoszonych przez pozwanego zarzutów, których część wyżej oceniono i tak jako niezasadne. Wskazać tylko należy, że zdaniem Sądu zawarta przez strony umowa jest ważna, zarzuty pozwanego dotyczące jej nieważności nie zasługują na uwzględnienie. Nie można też przyjąć, że w umowie znajdują się niedozwolone postanowienia umowne które nie wiążą pozwanego w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. albowiem bank był uprawniony do pobrania prowizji. Pozwany mógł kwestionować jej wysokość tak w momencie zawierania umowy jak i po jej zawarciu, a kwestionuje te zagadnienia dopiero na etapie postępowania sądowego, mimo, że mógł zgłosić swoje zastrzeżenia jeszcze przed zawarciem umowy.

Konsekwencją rozstrzygnięcia głównego żądania jest rozstrzygnięcie przez Sąd w przedmiocie kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego. Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz na podstawie § 2 ust.

7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Zważywszy na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, uznać należało że stroną w całości przegraną jest strona powodowa. Na zasadzoną w punkcie

2. sentencji wyroku kwotę 11.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwanego, składały się opłata od zarzutów do uiszczenia której zobowiązany był pozwany w wysokości 1.000 zł oraz koszty wynagrodzenia radcy prawnego w wysokości 10.800 zł.

Ponadto, Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. nakazał pobranie od pozwanego, na rzecz Skarbu Państwa kwoty 6.516 zł, tytułem należnej opłaty od zarzutów, od uiszczenia której zwolniony został powód na mocy postanowienia z dnia 19 stycznia 2018 r. (k. 70 akt).

Z tych przyczyn, Sąd orzekł jak w sentencji.